

quick scan flora en fauna

woningbouw St. Isidorushoeve Oost

Woongroep Twente

27 maart 2007

projectnummer 62134

INHOUD

1	INLEIDING	1
1.1	AANLEIDING	1
1.2	GEBIEDSBESCHRIJVING EN BEOOGDE INGREPEN	1
2	WETTELIJK KADER	3
2.1	GEBIEDSBESCHERMING	3
2.2	SOORTENBESCHERMING	3
3	TOETSING	5
3.1	ONDERZOEKSMETHODIEK	5
3.2	GEBIEDSBESCHERMING	5
3.3	SOORTENBESCHERMING	6
4	CONCLUSIE	10
4.1	GEBIEDSBESCHERMING	10
4.2	SOORTENBESCHERMING	10
4.3	CONSEQUENTIES	11
4.4	AANBEVELINGEN	11

BIJLAGEN:

bijlage 1: gegevens natuurloket

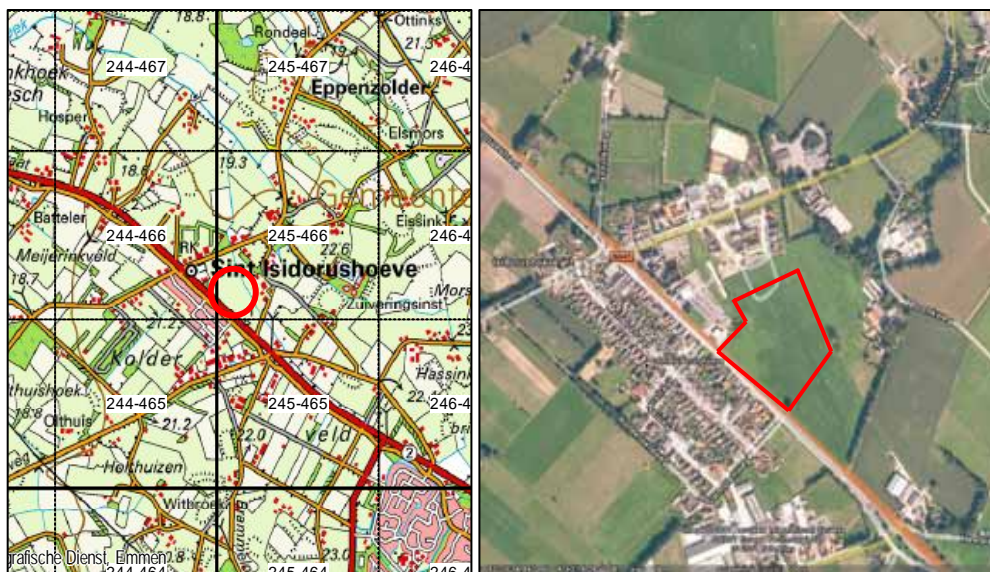
bijlage 2: literatuurlijst

1 INLEIDING

1.1 AANLEIDING

In Sint Isidorushoeve is, aan de rand van het dorp, de bouw van een woonwijk beoogd. Een van de haalbaarheidsstudies die hiervoor dient te worden uitgevoerd is toetsing aan de natuurregelgeving. Voor de ruimtelijke ingreep mag plaatsvinden, moet er eerst worden nagegaan of er gevolgen zijn in het kader van de Flora- en faunawet, de Natuurbeschermingswet en eventueel andere geldende natuurregelgeving.

globale ligging van het plangebied (kaart Natuurloket en luchtfoto Google Earth)

In deze quick scan worden op basis van een gebiedsanalyse (ruimtelijk ecologisch), beschikbare soortgegevens en een eenmalige veldverkenning, uitspraken gedaan over de mogelijke aanwezigheid van beschermde planten en dieren in het plangebied. Het plangebied zal beoordeeld worden op geschiktheid voor beschermde planten en diersoorten en de verwachte effecten op deze soorten. Dit resulteert in conclusies en aanbevelingen.

1.2 GEBIEDSBESCHRIJVING EN BEOOGDE INGREPEN

Het plangebied ligt tegen het dorp Sint Isidorushoeve aan, en betreft een uitbreidingswijk van dit dorp. Het dorp zelf is een plattelanddorp met veel verschillende bouwstijlen en zowel nieuwe als oudere woningen. De omgeving van Sint Isidorushoeve is een typische kleinschalige Twentse omgeving met veel boerderijen, houtwallen, singels en bosjes die her en der tegen de agrarische percelen aanliggen.

Het plangebied ligt tegen de provinciale weg N347 aan, die door Sint Isidorushoeve loopt. Deze weg deelt het dorp als het ware in tweeën. De andere zijde van het plangebied wordt begrensd door een brede watergang met steile oevers. De beoogde nieuwbouwlocatie sluit aan op een al bestaande nieuwbouwlocatie. De zuidzijde bestaat uit een aansluitend weideperceel zonder duidelijke perceelsgrens.

Het plangebied bestaat uit een monocultuur van Engels raaigras. Alleen langs de randen is ruimte voor een wat ruigere begroeiing. In het midden is het perceel erg nat, het water staat plaatselijk boven het maaiveld. Hierbij moet worden opgemerkt dat het veldbezoek plaatsvond in een natte periode van het voorjaar. Behalve tegen de zuidelijk gelegen weide, wordt het plangebied aan alle zijden begrensd door greppels en watergangen. Op de zuidelijke grens staat een drietal oude eiken (stamdoorsnede ongeveer 40 cm.) en oostelijk staat, aan de overkant van de watergang, een tweetal populieren. Aan de westzijde ligt een garagebedrijf met een benzinepomp. Achter dit bedrijf ligt een kleine poel met een aantal berken eromheen.

indrukken van het plangebied (foto's SAB)

2 WETTELIJK KADER

2.1 GEBIEDSBESCHERMING

2.1.1 *natuurbeschermingswet*

Natuurgebieden of andere gebieden die belangrijk zijn voor flora en fauna kunnen op basis van de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn worden aangemerkt als speciale beschermingszones (SBZ's) in het kader van Natura2000. De verplichtingen uit de Vogel- en Habitatrichtlijn zijn in Nederland opgenomen in de nieuwe Natuurbeschermingswet 1998 die per 1 oktober 2005 van kracht is geworden. Hierin zijn ook de reeds bestaande staatsnatuurmonumenten opgenomen. Het is verboden projecten of andere handelingen te realiseren of te verrichten die, gelet op de instandhoudingsdoelstelling, de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten kunnen verslechteren, of een verstrend effect kunnen hebben op de soorten waarvoor het gebied is aangewezen.

2.1.2 *ecologische hoofdstructuur*

Een andere vorm van gebiedsbescherming komt voort uit aanwijzing van een gebied als Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Voor dergelijke gebieden geldt dat het natuurbelang prioriteit heeft en dat andere activiteiten niet mogen leiden tot frustratie van de natuurdoelen. Anders dan bij gebieds- en soortbescherming is de status als EHS niet verankerd in de natuurwetgeving, maar dient het belang in de planologische afweging een rol te spelen. Dit valt onder de verantwoordelijkheid van het bevoegd gezag.

2.2 SOORTENBESCHERMING

2.2.1 *wettelijk kader*

Soortenbescherming is altijd aan de orde. Hiervoor is de Flora- en faunawet bepalend. De Flora- en faunawet is gericht op het duurzaam in stand houden van soorten in hun natuurlijk leefgebied. Deze wet heeft de beschermingsregels, zoals die ook in de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn zijn opgenomen, overgenomen en voor de Nederlandse situatie toegepast.

Deze bescherming is als volgt in de Flora- en faunawet opgenomen:

- het is verboden beschermde plantensoorten te plukken, verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen (artikel 8);
- het is verboden beschermde diersoorten te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen (artikel 9), opzettelijk te verontrusten (artikel 10) en hun nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren (artikel 11).

2.2.2 procedurele gevolgen

De procedurele consequenties zijn afhankelijk van de soorten die door de ingreep worden beïnvloed. Kortweg kunnen er drie beschermingsregimes worden onderscheiden:

- beschermingscategorie 1:
Een groot aantal beschermde soorten is in Nederland algemeen voorkomend. Denk daarbij aan soorten zoals konijn, veldmuis, egel, ree, bruine kikker en kleine watersalamander. Deze soorten zijn zo algemeen, dat zelfs als ze een keer geschaad worden, het voortbestaan van de soort niet in gevaar komt. Op basis van het Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten uit de Flora- en faunawet mogen ruimtelijke ingrepen worden uitgevoerd die tot effect hebben dat de verblijfplaatsen van deze soorten worden aangetast.
- beschermingscategorie 2:
Voor beschermde soorten die niet zo algemeen zijn en dus extra aandacht verdienen (bijvoorbeeld eekhoorn, steenmarter en wild zwijn), geldt de vrijstelling alleen als er een goedgekeurde gedragscode is. Organisaties die geen gedragscode hebben dienen, voor ingrepen die leiden tot verstoring of aantasting van deze soorten, een ontheffing aan te vragen.
- beschermingscategorie 3:
Voor ongeveer honderd zeldzame soorten (o.a. das, boommarter) geldt géén vrijstelling als het gaat om ruimtelijke ingrepen. Dan is ontheffing van het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit nodig, met uitgebreide toetsing. Ontheffingen worden slechts verleend wanneer geen andere bevredigende oplossing voor de ingreep bestaat, de ingrepen vanwege dwingende redenen van groot openbaar belang dienen plaats te vinden en de gunstige staat van instandhouding van de soort niet in gevaar komt. Deze uitgebreide toets geldt ook voor alle vogelsoorten.

Als een ruimtelijke ingreep rechtstreeks kan leiden tot verstoring of vernietiging van bepaalde beschermde soorten of hun leefgebied, kan het project in strijd zijn met de Flora- en faunawet. Voor het beoordelen van de doorwerking van het aspect soortenbescherming moet worden nagegaan of het plangebied beschermde soorten (zowel planten als dieren) herbergt. De mogelijke negatieve effecten van de ingreep op de betreffende soorten moeten worden beschreven.

Mochten er vaste rust- en verblijfplaatsen van meer strikt beschermde soorten worden aangetast, dan dient een ontheffing te worden aangevraagd in het kader van de Flora- en faunawet. Hierbij worden vaak mitigerende en compenserende maatregelen gevraagd.

Artikel 2 van de Flora- en faunawet is een zorgplichtbepaling. Iedereen dient voldoende zorg in acht te nemen voor de in het wild levende dieren en hun leefomgeving. Dit houdt in dat bij het uitvoeren van werkzaamheden altijd rekening moet worden gehouden met aanwezige planten en dieren. Zo dienen maatregelen te worden getroffen om bijvoorbeeld verstoring tot een minimum te beperken. Dit kan door rekening te houden met kwetsbare perioden, bepaalde essentiële elementen te sparen of aanvullende inrichtingsmaatregelen te treffen.

3 TOETSING

3.1 ONDERZOEKSMETHODIEK

Via natuurloket (www.natuurloket.nl) kan een indicatie worden verkregen van de beschikbaarheid van soortengegevens bij de verschillende Particuliere Gegevensbeherende Organisaties (PGO's). In de kilometerhokken waarbinnen de planlocatie en haar invloedsgebied is gelegen (244-446 en 245-446) zijn in ieder geval beschermde vaatplanten, broedvogels en amfibieën aangetroffen. Van deze soorten zijn de vogels en één amfibieënsoort meer strikt beschermd volgens de Flora- en faunawet. Niet alle kilometerhokken zijn even goed onderzocht (zie bijlage 1). Omdat het plangebied maar een klein onderdeel uitmaakt van de betreffende kilometerhokken, is besloten geen aanvullende gegevens op te vragen maar het onderzoek vooral te baseren op de biotoopinschatting door een ecooloog van SAB.

Bij het opstellen van de quick scan flora en fauna is verder gebruik gemaakt van bestaande atlasgegevens uit de Zoogdieren van Overijssel (Broekhuizen, 1999), de Atlas van de Nederlandse zoogdieren (Broekhuizen, 1992) en de verspreidingsgegevens van RAVON (www.ravon.nl/amf_rep). Deze laatste twee bronnen vermelden soortgegevens per uurhokken (5 bij 5 kilometer), dit betekent dat het zeer globale gegevens betreft. Gegevens uit de Zoogdieren van Overijssel geven een meer specifiek beeld van de verspreiding. Bijlage 2 vermeldt de geraadpleegde bronnen.

Op 15 februari 2007 heeft een veldverkenning plaatsgevonden. Een ecooloog van SAB Arnhem B.V. heeft het gebied en de directe omgeving verkend. Doel van deze veldverkenning was om een indruk te krijgen van de biotopen ter plaatse en de geschiktheid voor de verschillende soortengroepen te beoordelen. Het veldbezoek heeft nadrukkelijk niet de status van een volledige veldinventarisatie; zowel het tijdstip (buiten het groeiseizoen van planten en deels buiten het actieve seizoen van diverse diergroepen) als het eenmalige karakter zijn hiervoor niet toereikend.

3.2 GEBIEDSBESCHERMING

3.2.1 *natuurbeschermingswet*

De dichtstbijzijnde gebieden in het kader van de Natuurbeschermingswet zijn de Habitatrichtlijngebieden Teeslinkven en Buurserzand. Beide gebieden liggen op meer dan 4 kilometer afstand van het plangebied. De beoogde woningbouw in het plangebied is te karakteriseren als een ingreep met hoofdzakelijk lokale effecten. Gezien de afstand tot deze Habitatrichtlijngebieden, zijn geen negatieve invloeden te verwachten op de aangewezen natuurwaarden.

3.2.2 *ecologische hoofdstructuur*

Het plangebied ligt ook niet in of nabij een aangewezen gebied of zone in het kader van de EHS. Ook deze vorm van gebiedsbescherming is daarmee niet van toepassing.

3.3 SOORTENBESCHERMING

In het kader van de Flora- en faunawet moet worden getoetst of er ter plaatse van de ruimtelijke ingrepen sprake is/kan zijn van negatieve effecten op beschermde planten en dieren. De beoogde ontwikkelingen kunnen biotoopverlies of verstoring (indirect biotoopverlies) tot gevolg hebben.

3.3.1 vaatplanten

Het plangebied bestaat geheel uit intensief beheerd weidegebied. Waarschijnlijk is het perceel in gebruik als hooiland, gezien de afwezigheid van afrastering. In en aan de randen van deze weide, die grotendeels is begroeid met Engels raaigras (*Lolium perenne*), zijn ook planten als speerdistel (*Cirsium vulgare*), ridderzuring (*Rumex obtusifolius*), paardenbloem (*Taraxacum officinale*) en vogelmuur (*Stellaria media*) gezien. Het veldbezoek vond plaats buiten het groei- en bloeiseizoen van planten waardoor er geen volledig beeld is van de aanwezige plantensoorten.

Op basis van de aangetroffen planten (indicatief voor een voedselrijk, regelmatig verstoord biotoop dat door menselijk gebruik is beïnvloed) en de ligging en het gebruik van het perceel is het erg onwaarschijnlijk dat er sprake is van geschikte groeiplaatsen voor beschermde plantensoorten. Van een stabiel, natuurlijk ecosysteem is geen sprake en bijzondere groeiplaatsen zijn niet aanwezig.

3.3.2 grondgebonden zoogdieren

Volgens verspreidingsgegevens uit de Zoogdieren van Overijssel (Bode, 1999) kunnen in de nabijheid van het plangebied soorten aanwezig zijn zoals egel (*Erinaceus europaeus*), huisspitsmuis (*Crocidura russula*), mol (*Talpa europea*), ree (*Capreolus capreolus*), rosse woelmuis (*Clethrionomys glareolus*), aardmuis (*Microtus agrestis*), veldmuis (*Microtus arvalis*), bosmuis (*Apodemus sylvaticus*), haas (*Lepus europeus*), konijn (*Oryctolagus cuniculus*). In de omgeving zijn ook meer strikt beschermde soorten als eekhoorn (*Sciurus vulgaris*) en steenmarter (*Martes fiona*) aangetroffen. De Atlas van Nederlandse zoogdieren (Broekhuizen, 1992) voegt hier geen strikt beschermde soorten aan toe.

recent belegen hazenleger (te zien aan de condens)

Aangezien het plangebied relatief open is, en er weinig dekking aanwezig is, zullen niet alle voorgenoemde soorten voorkomen in het plangebied. Tijdens het veldbezoek zijn (sporen van) muizen, haas en mol gezien. Naast haas en mol kunnen in het weideperceel ook veldmuis en huisspitsmuis voorkomen. De overige soorten verblijven in biotopen met meer dekking, zoals grassige ruigte, een struiklaag of bossen. In de omgeving zijn wel sporen van het konijn aangetroffen. Deze zal niet in het plangebied verblijven.

De meer strikt beschermde soorten zullen niet in het plangebied verblijven. De eekhoorn verblijft in grotere aaneengesloten oudere bos/ of parkgebieden van bij voorkeur naald- of gemengd bos. Deze zijn in het plangebied niet aanwezig.

De steenmarter verblijft voornamelijk in gebouwen. Het voedsel wordt gezocht langs lijnvormige elementen zoals groenstroken, heggen, bosjes, greppels en bermen. Ook deze biotopen zijn niet in het open plangebied aanwezig.

3.3.3 vleermuizen

Volgens verspreidinggegevens (Bode, 1999) komen er nabij het plangebied soorten als gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*), laatvlieger (*Eptesicus serotinus*) en gewone grootoorvleermuis (*Plecotus auritus*) voor. In de wat ruimere omgeving, nabij Hardenberg, zijn nog meer soorten aangetroffen zoals meervleermuis (*Myotis dasycneme*), rosse vleermuis (*Nyctalus noctula*), ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*) en watervleermuis (*Myotis daubentonii*). Vleermuizen zijn globaal op te delen in gebouw-bewonende soorten zoals gewone dwergvleermuis en laatvlieger en boombewonende soorten als rosse vleermuis en watervleermuis. Daarnaast zijn er soorten die van beide elementen gebruikmaken. Verder is er onderscheid te maken in zomer- en winterverblijfplaatsen van de verschillende soorten. Sommige soorten zoals de gewone dwergvleermuis verblijven het gehele jaar in gebouwen (spouwmuren, achter gevelbetimmeringen enz.). Andere soorten als de rosse vleermuis verblijven jaarrond in bomen. De watervleermuis overwintert echter weer in bunkers, grotten en kelders en verblijft in de zomerperiode in bomen.

Vleermuizen foerageren in verschillende biotopen. De grotere soorten leggen grotere afstanden af en foerageren in een meer open omgeving. De meeste soorten hebben de voorkeur voor een wat kleinschalige, landgoedachtige omgeving. De meervleermuis en watervleermuis foerageren vooral over waterelementen.

Omdat het plangebied relatief open is, worden er geen verblijfplaatsen van vleermuizen verwacht. Er zijn geen gebouwen en daarmee geen mogelijke verblijfplaatsen voor gebouw-bewonende soorten aanwezig. De drie oudere eiken zijn relatief goed onderhouden en gezond. Tijdens het veldbezoek zijn er geen holtes of mogelijke holtes gezien bij een visuele inspectie. De ligging in open weidegebied, zonder verbindende elementen, maakt de bomen minder geschikt voor vleermuizen. Het is daarmee onwaarschijnlijk dat de bomen vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen bevatten. Wel wordt aanbevolen deze bomen te handhaven. Ze hebben gezien de leeftijd een hoge vervangingswaarde. Het plangebied is te open om geschikt te zijn als foerageergebied of belangrijke vliegroute voor de meeste soorten. Een soort als de watervleermuis zou over de aanwezige watergang kunnen vliegen en foerageren. Het waterelement kan van groot belang zijn als verbindend element voor deze soort. Als verlichting nabij deze watergang wordt beperkt, en de huizen met de tuin worden gericht op dit waterelement en op enige afstand ervan wordt gebouwd, worden geen negatieve invloeden verwacht op deze mogelijke vliegroute.

3.3.4 vogels

Tijdens het veldbezoek in het winterseizoen, zijn niet veel verschillende vogelsoorten gezien. Soorten als pimpelmees (*Parus caeruleus*), koolmees (*Parus major*), houtduif (*Columba palumbus*) en zwarte kraai (*Corvus corone*) zijn waargenomen. Gezien de ligging in een relatief kleinschalige omgeving en nabij een woonwijk worden ook andere soorten verwacht. De meeste soorten zullen niet in het plangebied broeden. Het plangebied is te open om te dienen als broedplaats voor de kleinere vogels. Er zijn geen struiken of andere vormen van dekking aanwezig.

De vochtige ondergrond en relatieve openheid maken het plangebied wel geschikt als broedplaats voor een soort als de Kievit (*Vanellus vanellus*). Alle vogelsoorten zijn beschermd. Het betreft dan met name de actieve broedplaatsen en vaste verblijfplaatsen van deze soorten. Voor de meeste vogels loopt dit broedseizoen van half maart tot half juli.

pimpelmees nabij het plangebied

Sommige vogelsoorten zoals uilen en spechten gebruiken hun nesten jaarrond als verblijfplaats. Ook buiten het broedseizoen van vogels hebben nesten van deze vogels een beschermde status. Gezien de openheid van het plangebied zal het geen belangrijk onderdeel uitmaken van het leefgebied van deze soorten.

3.3.5 *amfibieën*

Volgens verspreidingsgegevens van Ravon uit 2005 (www.ravon.nl) komen in de omgeving van het plangebied soorten als bruine kikker (*Rana temporaria*), gewone pad (*Bufo bufo*), kleine watersalamander (*Triturus vulgaris*), en meer strikt beschermde soorten als heikikker (*Rana arvalis*) en kamsalamander (*Triturus cristatus*) voor.

Amfibieën stellen een aantal eisen aan hun leefomgeving. Hierbij kan onderscheid gemaakt worden tussen hun voortplantingsplaats, meestal een poel of ondiep watertje zonder vissen, en hun landbiotoop. De meer algemene soorten stellen weinig eisen aan hun leefomgeving. Vaak is een vijver en voldoende dekking in de vorm van ruigte, struiken of een singel al genoeg. De meer strikt beschermde soorten stellen ook strikte eisen aan hun leefomgeving.

greppel en poel tegen het plangebied aan

Tijdens het veldbezoek zijn aan de zuidwestkant van het plangebied en achter de benzinepomp een watervoerende greppel en een poel aangetroffen. De greppels zijn waarschijnlijk niet permanent watervoerend aangezien het veldbezoek in het natte seizoen plaatsvond. De poel wordt enigszins beschaduwde door een aantal jonge bomen. De combinatie van een enigszins beschaduwde poel en de greppel is echter zeker geschikt als voortplantingsplaats voor gewone pad, bruine kikker en kleine watersalamander. Het grootste deel van het plangebied, dat uit weide bestaat, is vanwege de geringe dekking niet erg geschikt voor amfibieën.

De meer strikt beschermde soorten worden hier niet verwacht. De poel is niet zeer geschikt en er is voor de kamsalamander en de heikikker geen geschikte landbiotoop in de buurt. Kamsalamander verblijft in diepere poelen met onderwaterbegroeiing, nabij bosjes, houtwallen en singel. Heikikker verblijft in kleinere, zwak zure poelen, vaak in

veen- en heidegebieden en uiterwaarden. De volgens het Natuurloket aangetroffen strikter beschermde soort wordt daarmee niet verwacht.

3.3.6 reptielen

Ravon (2005) meldt het voorkomen van levendbarende hagedis (*Lacerta vivipara*) en adder (*Vipera berus*) in de omgeving. Levendbarende hagedis leeft ook wel in houtwallen aan de randen van agrarisch gebied. De adder leeft meer in veen- en heidegebieden. Reptielen worden gezien de open en gecultiveerde situatie van de weide niet verwacht in het plangebied. Reptielen stellen over het algemeen strikte biotoopeisen, waarbij afwisseling van open en begroeide gebieden aanwezig dient te zijn.

3.3.7 vissen

Omdat er in het plangebied geen permanent watervoerende elementen aanwezig zijn, kan de aanwezigheid van vissen worden uitgesloten. De dieper gelegen watergang aan de oostzijde van het plangebied wordt niet aangetast.

3.3.8 insecten (vlinders, libellen, sprinkhanen) en overige soortengroepen

Slechts een beperkt aantal van de zeer soortenrijke groep van de insecten is beschermd. De habitateisen van beschermde soorten binnen deze groep zijn vaak zeer locatiespecifiek en gebonden aan zeer bijzondere biotopen. Een open weidegebied is geen geschikt biotoop voor deze soorten.

4 CONCLUSIE

Het plangebied betreft een open weide aan de rand van het dorp Sint Isidorushoeve. Het dorp ligt in een relatief kleinschalige omgeving. Het plangebied is een open weide met een monocultuur van Engels raaigras. Langs de randen lopen greppels en een bredere watergang. Langs de randen is nauwelijks opgaande begroeiing aanwezig. Nabij het plangebied ligt een poel. Op deze locatie is de uitbreiding van de aanliggende nieuwbouwwijk beoogd.

4.1 GEBIEDSBESCHERMING

Het plangebied ligt niet in of nabij een gebied wat valt onder de Natuurbeschermingswet. Van ligging in of nabij de Ecologische Hoofdstructuur is ook geen sprake. Er zijn daarmee geen gevolgen in het kader van gebiedsbescherming te verwachten.

4.2 SOORTENBESCHERMING

Door de realisatie van woningbouw in het plangebied zal het biotoop geheel veranderen. Tijdens de groundbewerking en bouw zal sprake zijn van aantasting van verblijfplaatsen en verstoring voor de verschillende aanwezige soorten. Ook kan een aantal soorten foerageermogelijkheden verliezen. Gezien de omgeving zal dit niet zodanig zijn dat negatieve effecten worden verwacht. De meeste soorten zullen in de toekomst in de tuinen weer een geschikt leefgebied kunnen vinden. Voor een soort als de Kievit gaat permanent broedgelegenheid verloren.

In het kader van de Flora- en faunawet dient te worden nagegaan of vaste rust- en verblijfplaatsen door de ingreep worden aangetast (verwijderd, ongeschikt gemaakt) of dieren opzettelijk worden verontrust (zoals dat bijvoorbeeld op luchthavens gebeurt om vogels te weren). Invloeden die leiden tot een verminderde geschiktheid als bijvoorbeeld foerageergebied zijn niet ontheffingsplichtig, tenzij het een zodanig belang betreft dat bij het wegvallen van deze functie ook vaste rust- en verblijfplaatsen niet langer kunnen functioneren.

De meeste van voorkomende soorten zoals veldmuis, huisspitsmuis, mol en haas zijn beschermd en vallen onder het lichte beschermingsregime van de Flora- en faunawet. Hiervoor geldt dat aantasting van vaste rust- en verblijfplaatsen op basis van een vrijstelling mogelijk is, zonder dat er sprake is van procedurele consequenties.

Eén van de mogelijk voorkomende soorten is meer strikt beschermd in het kader van de Flora- en faunawet. Het gaat dan om de watervleermuis. De watergang aan de oostzijde kan een verbindend element (vliegrouete) zijn voor watervleermuizen. Als op geruime afstand van dit element wordt gebouwd (10 tot 15 meter tussen gebouwen en watergang) en verlichting nabij de watergang wordt beperkt, zijn er geen negatieve invloeden te verwachten op deze mogelijke vliegrouete. Het open plangebied is niet erg geschikt als foerageergebied.

Verder kunnen actieve nestplaatsen van vogels worden aangetast en verstoord als in het broedseizoen wordt gestart met werkzaamheden. Door buiten het broedseizoen te starten kan dit worden vermeden.

4.3 CONSEQUENTIES

Afhankelijk van de manier van inrichten zijn er mogelijk negatieve effecten op strikt beschermde soorten te verwachten. De watergang aan de westzijde kan mogelijk een functie hebben voor de watervleermuis. Als er 10 tot 15 meter (groene) ruimte tussen bebouwing en watergang blijft en verlichting wordt beperkt, worden er geen negatieve effecten op dit element verwacht.

Als niet aan de bovenstaande voorwaarde kan worden voldaan, wordt nader onderzoek aanbevolen naar het gebruik van het plangebied door vleermuizen.

Verder is een tweetal algemene voorwaarden vanuit de Flora- en faunawet altijd van toepassing:

- in het broedseizoen van vogels (half maart tot half juli) mogen de vegetatie, bosjes en opstallen in het plangebied niet worden verwijderd. De start van werkzaamheden tijdens deze periode zouden leiden tot directe verstoring van broedvogels en het broedsucces. Alle vogels zijn beschermd. Er is geen vrijstelling te verkrijgen in het kader van de Flora- en faunawet voor activiteiten die vogels in hun broedseizoen zouden kunnen verstoren;
- op basis van de zorgplicht volgens artikel 2 van de Flora- en faunawet dient bij de uitvoering van de werkzaamheden voldoende zorg in acht te worden genomen voor de in het wild levende dieren en hun leefomgeving. Dit houdt in dat bij het uitvoeren van werkzaamheden altijd rekening moet worden gehouden met aanwezige planten en dieren. Zo dienen maatregelen te worden getroffen om bijvoorbeeld verstoring tot een minimum te beperken. Dieren moeten de gelegenheid hebben om uit te wijken en mogen niet opzettelijk worden gedood. Dit kan door:
  - het voortijdig maaien van het plangebied zodat dieren wegtrekken;
  - het beperken van verlichting tijdens de avonduren in zomer, voorjaar en herfst ten behoeve van vleermuizen en andere nachtdieren;
  - het starten buiten het voortplantingsseizoen en het winter(slaap)seizoen, zodat het plangebied ongeschikt is voor dieren.

4.4 AANBEVELINGEN

- de aanwezige oudere bomen (eiken) hebben een hoge vervangingswaarde en zijn waardevol voor verschillende soorten fauna. Voor zover mogelijk zouden deze moeten worden ontzien;
- het creëren van ruigtes en struwelen op de nieuwe locatie verdient aanbeveling. Het beste zijn, ecologisch gezien, inheemse bes- en bloemdragende struiken en planten.

BIJLAGE 1: GEGEVENS NATUURLOKET

Rapportage voor kilometerhok X:244 / Y:466							
Soortgroep	FF*	FF23*	H/V*	RL*	Volledigheid*	Detail*	Actualiteit*
Vaatplanten				5	matig	-	1991-2004
Mossen					slecht		1996-2006
Korstmossen					niet onderzocht		1991-2006
Paddestoelen					niet onderzocht		1990-2005
Zoogdieren					niet onderzocht		1995-2005
Broedvogels					niet onderzocht		1994-2005
Watervogels					niet onderzocht		96/97-03/04
Reptielen					niet onderzocht		1991-2005
Amfibieën		1	1	1	slecht	51-100%	1991-2005
Vissen					niet onderzocht		1991-2005
Dagvlinders					niet onderzocht		1995-2005
Nachtvlinders					niet onderzocht		1980-2005
Libellen					niet onderzocht		1991-2005
Sprinkhanen					niet onderzocht		1991-2005
Overige ongewervelden					niet onderzocht		1991-2005

* Legenda

FF = Flora- en faunawet
lijst 1 / lijst 2+3
H/V = Habitatrichtlijn (alleen
bijlage 1 en 2) of Vogelrichtlijn
RL = Rode Lijst
(#) = tevens meetnetgegevens
verzameld.

Volledigheid onderzoek: Hiermee
wordt aangegeven of op basis van
de gebrachte bezoeken een volledig
overzicht is te verwachten van de
soorten van de betreffende
soortgroep. Een **toelichting** op
deze categorieën kunt u vinden
onderaan deze rapportage.

Actualiteit: per groep is
aangegeven uit welke periode de
gegevens zijn opgenomen.

■ niet van toepassing

Rapportage voor kilometerhok X:245 / Y:466							
Soortgroep	FF*	FF23*	H/V*	RL*	Volledigheid*	Detail*	Actualiteit*
Vaatplanten	2			1	goed	-	1991-2004
Mossen					niet onderzocht		1996-2006
Korstmossen					niet onderzocht		1991-2006
Paddestoelen					niet onderzocht		1990-2005
Zoogdieren					niet onderzocht		1995-2005
Broedvogels		37		5	goed	0%	1994-2005
Watervogels					niet onderzocht		96/97-03/04
Reptielen					niet onderzocht		1991-2005
Amfibieën	2				slecht	51-100%	1991-2005
Vissen					slecht		1991-2005
Dagvlinders					niet onderzocht		1995-2005
Nachtvlinders					niet onderzocht		1980-2005
Libellen					niet onderzocht		1991-2005
Sprinkhanen					redelijk		1991-2005
Overige ongewervelden					niet onderzocht		1991-2005

Landelijke vegetatiedatabank: [gegevens inzien van dit hok](#)

BIJLAGE 2: LITERATUURLIJST

Bode, A.D. e.a. De Zoogdieren van Overijssel. Voorkomen, verspreiding en ecologie van in het wild levende zoogdieren. Waanders Uitgevers, Zwolle, 1999.

Broekhuizen, S e.a., 1992, Atlas van de Nederlandse zoogdieren, uitgeverij KNNV, Utrecht.

SOVON Vogelonderzoek Nederland, 2002. Atlas van de Nederlandse Broedvogels 1998-2000 – Nederlandse Fauna 5. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden.

Websites:

www.ravon.nl

www.vleermuis.net

www.natuurloket.nl

www.vogelbescherming.nl

www.minlnv.nl